TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. liepos 2 d.*

Byloje C-32/08

dėl 2008 m. sausio 18 d. *Juzgado de lo Mercantil nº1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria* (Ispanija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. sausio 28 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (FEIA)

prieš

Cul de Sac Espacio Creativo SL,

Acierta Product & Position SA,

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai M. Ilešič (pranešėjas), A. Tizzano, A. Borg Barthet ir E. Levits,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. sausio 29 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Fundación Española para la Innovación de la Artesanía (*FEIA*)*, atstovaujamos advokatės J. Sanmartín Sanmartín,

— *Cul de Sac Espacio Creativo SL*, atstovaujamos advokato O. L. Herreros Chico,

— *Acierta Product & Position SA*, atstovaujamos advokatės T. Sánchez Morgado,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos I. Rao, padedamos baristerio S. Malynicz,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos I. Martínez del Peral ir H. Krämer,

susipažinęs su 2009 m. kovo 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino (OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142) (toliau – reglamentas) 14 straipsnio 1 bei 3 dalių ir 88 straipsnio 2 dalies išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Fundación Española para la Innovación de la Artesanía* (toliau – FEIA) ir bendrovių *Cul de Sac Espacio Creativo SL* (toliau – *Cul de Sac*) bei *Acierta Product & Position SA* (toliau – *Acierta*) dėl nuosavybės teisių į sieninių laikrodžių Bendrijos dizainą.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Iš reglamento 1 konstatuojamosios dalies matyti, kad reglamentu siekiama sukurti „Bendrijos dizainą, kuriam suteikiama visoje Bendrijos teritorijoje galiojanti vienoda apsauga“.

4 Reglamento 8 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Vidaus rinkos poreikiams pritaikyta prieinamesnė dizaino apsaugos sistema yra esminė Bendrijos pramonei.“

5 Šio reglamento 9 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Esmines šio reglamento nuostatas dėl dizaino įstatymo reikia suderinti su atitinkamomis (1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos) direktyvos 98/71/EB (dėl teisinės dizaino apsaugos) (OL L 289, p. 28; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 120) nuostatomis.“

6 Pagal reglamento 16 konstatuojamąją dalį:

„Kai kurios iš (Bendrijos pramonės šakų) sukuria daug trumpai rinkoje esančių gaminių dizainų, kai registracijos formalumais neapsunkinta apsauga yra privalumas, o apsaugos laikotarpio trukmė yra ne tokia reikšminga. <…>“

7 Reglamento 21 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„<…> neregistruotasis Bendrijos dizainas turėtų tik suteikti teisę užkirsti kelią kopijų gamybai <…>.“

8 Reglamento 25 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Pramonės šakoms, per trumpą laikotarpį sukuriančioms daug trumpalaikių dizainų, iš kurių tik keletas vėliau gali būti pradėti gaminti masiškai, daugiau privalumų teikia neregistruotasis Bendrijos dizainas. Be to, šios pramonės šakos taip pat jaučia poreikį lengviau pasinaudoti registruotuoju Bendrijos dizainu. Todėl šį poreikį galėtų patenkinti leidimas į vieną sudėtinę paraišką įtraukti keletą dizainų. Tačiau, siekiant <…> dizaino atsisakymą [kalbant apie <…> dizaino perleidimą] <…> kiekvienas sudėtinėje paraiškoje pateiktas dizainas gali būti nagrinėjamas atskirai.“

9 Reglamento 31 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Šis reglamentas neužkerta kelio Bendrijos dizaino saugomiems dizainams taikyti pramoninės nuosavybės įstatymus ir kitus atitinkamus valstybių narių įstatymus, pavyzdžiui, įstatymus, susijusius su registruotojo dizaino apsauga arba su neregistruotaisiais dizainais <…>“

10 Pagal reglamento 1 straipsnio 2 dalies a punktą:

„2. Saugomas dizainas:

a) „neregistruotasis Bendrijos dizainas“, jei dizainas viešai skelbiamas šiame reglamente nustatyta tvarka;“

11 Pagal šio straipsnio 3 dalį:

„Bendrijos dizainas yra unitarinis. Jis vienodai galioja visoje Bendrijoje. Negalima jo <…> perduoti <…> kitaip, kaip tik visoje Bendrijoje. Šis principas galioja ir yra reikšmingas visais atvejais, nebent šis reglamentas numato kitaip.“

12 Reglamento II antraštinėje dalyje „Dizainų teisė“, be kita ko, numatytas 1 skirsnis „Apsaugos reikalavimai“, kuriame įtvirtinti 3–9 straipsniai, 3 skirsnis „Teisė į Bendrijos dizainą“, kuriame įtvirtint 14–18 straipsniai, ir 5 skirsnis „Negaliojimas“, kuriame įtvirtinti 24–36 straipsniai.

13 Reglamento 3 straipsnio a punkte „dizainas“ apibrėžiamas kaip „viso gaminio ar jo dalies vaizdas, susidarantis dėl paties gaminio ir (arba) jo ornamentikos, specifinių linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagų savybių“.

14 Reglamento 11 straipsnio „Neregistruotojo Bendrijos dizaino įsigaliojimas ir jo apsaugos galiojimo terminas“ 1 dalyje nustatyta:

„Šio reglamento 1 skirsnio reikalavimus atitinkantis dizainas saugomas kaip [neregistruotas] Bendrijos dizainas trejus metus nuo tos datos, kai tas dizainas pirmą kartą tapo prieinamas Bendrijos visuomenei.“

15 Reglamento 14 straipsnio „Teisė į Bendrijos dizainą“ 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Teisė į Bendrijos dizainą priklauso dizaineriui arba jo teisių perėmėjui.

<…>

3. Jeigu dizainą sukūrė darbuotojas, kuris vykdė savo funkcijas arba darbdavio nurodymus, teisė į Bendrijos dizainą priklauso darbdaviui, išskyrus atvejus, jeigu yra kitoks susitarimas arba jeigu nacionaliniai įstatymai nustato kitokią tvarką [jeigu taikomuose nacionalinės teisės aktuose nustatyta kitaip].“

16 Reglamento 19 straipsnio „Bendrijos dizaino suteikiamos teisės“ 2 dalyje nustatyta:

„Neregistruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui teisę neleisti atlikti šio straipsnio 1 dalyje minėtų veiksmų tik tuo atveju, kai naudojimas yra užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.“

17 Reglamento 25 straipsnio „Negaliojimo pagrindai“ 1 dalies c punkte numatyta, kad Bendrijos dizaino registracija gali būti pripažinta negaliojančia tik „teismui priėmus sprendimą, kad teisės turėtojas neturi teisės į Bendrijos dizainą pagal 14 straipsnio nuostatas“.

18 27 straipsnio „Bendrijos dizainai kaip nacionalinio dizaino teisės“ 1 dalyje nurodyta:

„Jeigu 28, 29, 30, 31 ir 32 straipsniuose nenustatyta kitokia tvarka, Bendrijos dizainas, kaip nuosavybės teisės objektas, nagrinėjamas kaip visuma visoje Bendrijos teritorijoje ir yra vertinamas kaip teisė į nacionalinį dizainą, suteikta valstybėje narėje, kurioje:

a) atitinkamą datą yra teisių savininko buveinė ar gyvenamoji vieta; arba

b) atitinkamą datą teisių turėtojas yra įsikūręs, jeigu a punktas negalioja [jeigu a punktas netaikomas].

<…>“

19 Reglamento IX antraštinėje dalyje „Ginčai dėl Bendrijos dizainų pažeidimo ir galiojimo“ numatytas 2 skirsnis „Ginčai dėl Bendrijos dizainų pažeidimo ir galiojimo [registracijos galiojimo]“, kuriame yra 88 straipsnis.

20 Šio straipsnio „Taikytina teisė“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Bendrijos dizainų teismai taiko šio reglamento nuostatas.

2. Visiems klausimams, kurių nereglamentuoja šis reglamentas, Bendrijos dizainų teismai taiko savo nacionalinę, įskaitant tarptautinę privatinę, teisę.“

21 96 straipsnio „Santykis su kitomis nacionaliniuose įstatymuose numatytomis apsaugos formomis“ 1 dalyje numatyta:

„Šio reglamento nuostatos nepažeidžia [taikomos nepažeidžiant] jokių Bendrijos arba atitinkamos valstybės narės teisės normų, reglamentuojančių neregistruotuosius dizainus <…>“

22 Pagal Direktyvos 98/71 3 konstatuojamąją dalį šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių teisinės dizaino apsaugos įstatymus.

23 Šios direktyvos 2 straipsnyje nurodyta, kad ji taikoma teisėms į dizainą, registruotoms valstybių narių centriniuose pramoninės nuosavybės biuruose ar Beniliukso dizaino biure.

24 Pagal Direktyvos 98/71 11 straipsnio 1 dalies c punktą:

„Dizainą atsisakoma registruoti arba, jei tas dizainas buvo registruotas, teisė į dizainą skelbiama negaliojančia [dizaino registracija pripažįstama negaliojančia]:

<…>

c) jei pareiškėjas arba teisės į dizainą turėtojas [savininkas] negali jos reikalauti pagal atitinkamos valstybės narės teisę <…>“.

Nacionalinės teisės aktai

25 2003 m. liepos 7 d. Įstatyme Nr. 20/2003 dėl pramoninio dizaino teisinės apsaugos (ley 20/2003, de Protección Jurídica del Diseño Industrial) (BOE, 2003 m. liepos 8 d., p. 26348, toliau – LPJDI) aptariamas tik registruotas dizainas.

26 LPJDI 14 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „teisė registruoti dizainą priklauso dizaineriui arba teisių perėmėjui“.

27 LPJDI 15 straipsnyje „Dizainas, sukurtas pagal darbo sutartį arba pagal paslaugų sutartį“ nustatyta:

„Jei dizainą, vykdydamas savo funkcijas arba darbdavio nurodymus, sukuria darbuotojas arba jis sukuriamas vykdant užsakymą pagal paslaugų sutartį, teisė registruoti dizainą priklauso darbdaviui arba sutarties šaliai, kuri pavedė dizainą sukurti, nebent sutartyje numatyta kitaip.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

28 FEIA parengė projektą D'ARTES, pagal kurį penkiasdešimt įvairių šakų amatininkų dirbtuvių galėjo, pasinaudodamos profesionalo parengtu dizaino projektu, kurti parduoti skirtus daiktus.

29 *AC&G SA* bendrovė (toliau – AC&G), kaip projekto organizatorė, nustatė D'ARTES projekto fizinius vykdymo parametrus ir buvo įgaliota parinkti dizainerius bei sudaryti su jais sutartis.

30 Tokiomis aplinkybėmis AC&G sudarė su *Cul de Sac* žodinę sutartį, kuriai nebuvo taikomas Ispanijos darbo kodeksas ir pagal kurią *Cul de Sac* buvo įpareigota sukurti dizainą ir kuriant naują prekių kolekciją teikti amatininkui techninę pagalbą. Už šią paslaugą AC&G sumokėjo *Cul de Sac* 1 800 EUR (be mokesčių).

31 *Cul de Sac* sukūrė sieninių laikrodžių su gegute seriją, kuriuos pagal D'ARTES projektą pagamino amatininkė Verónica Palomares ir kurie 2005 m. balandžio mėn. buvo pristatyti kaip „Santamaría“ kolekcija.

32 Vėliau *Cul de Sac* ir *Acierta* gamino ir pardavinėjo laikrodžius su gegute TIMELESS kolekcijos pavadinimu.

33 FEIA, manydama, kad šie laikrodžiai su gegute yra neregistruoto Bendrijos dizaino („Santamaría“ kolekcija) kopija, o ji yra šio dizaino savininkė tiek dėl to, kad remia D'ARTES projektą, tiek dėl to, kad iš esmės jį finansuoja, ir remdamasi AC&G jai perduotomis išimtinėmis teisėmis naudoti produktus, sukurtus išleidžiant pirmąją

seriją pagal minėtą projektą, pareiškė ieškinį *Cul de Sac* ir *Acierta* dėl teisių į minėtą Bendrijos dizainą pažeidimo ir subsidiariai dėl nesąžiningos konkurencijos.

34 FEIA visų pirma tvirtina, kad pagal LPJDI 15 straipsnį jai priklauso nuosavybės teisės į „Santamaría" kolekcijos laikrodžių neregistruotą Bendrijos dizainą, nes *Cul de Sac* juos sukūrė pagal AC&G, veikusios kaip „akivaizdi" FEIA atstovė, užsakymą teikiant paslaugas už atlygį.

35 *Cul de Sac* ir *Acierta* ginčija tai, kad AC&G ir (arba) FEIA buvo ar yra minėto dizaino savininkės, todėl ir tai, kad FEIA galėjo pareikšti ieškinį.

36 *Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria* mano, kad FEIA galėtų remtis nuosavybės teisėmis į pagrindinėje byloje nagrinėjamą dizainą, tik jeigu AC&G, kuri jas perdavė FEIA, pati turėtų teises į minėtą dizainą.

37 Šiomis aplinkybėmis *Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante y nº 1 de Marca Comunitaria* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 6/2002 14 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma tik Bendrijos dizainui, sukurtam esant darbo santykiams, kai dizaineris (autorius) yra siejamas darbo teisės reglamentuojama sutartimi, kuriai būdingas pavaldumas ir darbas kito asmens naudai?

2. Ar Reglamento Nr. 6/2002 14 straipsnio 3 dalyje vartojamos sąvokos „darbuotojas“ ir „darbdavys“ aiškintinos plačiai, kaip apimančios ne tik su darbo santykiais susijusius atvejus, kai, pavyzdžiui, pagal civilinę (komercinę) sutartį (taigi nesant pavaldumo, darbo kito asmens naudai ir įprastumo) tam tikras asmuo (autorius) kitam įsipareigoja sukurti dizainą už tam tikrą kainą ir dėl to suprantama, kad dizainas priklauso užsakovui, nebent sutartyje nurodyta kitaip?

3. Jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, remiantis tuo, kad dizainą sukūrus faktinės situacijos esant darbo santykiams ir nesant darbo santykių skiriasi:

   a) Ar reikia taikyti bendrą Reglamento Nr. 6/2002 14 straipsnio 1 dalies taisyklę ir dėl to teisė į dizainą priklauso dizaineriui, jei šalys sutartyje nenumatė kitaip?

   b) Ar Bendrijos dizaino teismas turi remtis nacionalinės teisės aktais dėl dizaino, remiantis Reglamento Nr. 6/2002 88 straipsnio 2 dalimi?

4. Jei reikia remtis nacionalinės teisės aktais, ar galima taikyti tokius nacionalinės teisės aktus, kurie (kaip Ispanijos teisės atveju) vienodai traktuoja esant darbo santykiams sukurtą dizainą (šis priklauso darbdaviui, jei kitaip nenumatyta sutartyje) ir pagal užsakymą sukurtą dizainą (šis priklauso užsakovui, jei kitaip nenumatyta sutartyje)?

5. Jei į ketvirtąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar toks sprendimas (dizainas priklauso užsakovui, jei sutartyje nenumatyta kitaip) neprieštarauja neigiamam atsakymui į antrąjį klausimą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų, susijusių su reglamento 14 straipsnio 3 dalies taikymo sritimi

38 Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar reglamento 14 straipsnio 3 dalis taip pat taikoma Bendrijos dizainui, sukurtam pagal užsakymą, taigi nesant darbo santykių.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

39 FEIA ir Jungtinės Karalystės vyriausybė išreiškė nuomonę, kad reglamento 14 straipsnio 3 dalį reikia taikyti ir pagal užsakymą sukurtam dizainui, ir manė, kad ši nuostata ir, konkrečiai kalbant, sąvokos „darbdavys“ bei „darbuotojas“, į kurias joje daroma nuoroda, turi būti aiškinamos ne tik remiantis šios nuostatos tekstu, bet ir atsižvelgiant į sistemos, kurioje šios sąvokos įtvirtintos, bendrą struktūrą ir tikslus.

40 Atvirkščiai, Europos Bendrijų Komisija, *Cul de Sac* ir *Acierta* siūlo nuspręsti, kad reglamento 14 straipsnio 3 dalyje numatyta taisyklė taikoma tik dizainui, sukurtam esant pavaldumu grindžiamiems darbo santykiams.

41 *Acierta* ir Komisija taip pat pabrėžia, kad 14 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuo minėto straipsnio 1 dalyje nurodyto bendrojo principo leidžianti nukrypti taisyklė ar šio principo išimtis, kurios negalima aiškinti plačiai ar pagal analogiją taikyti aiškiai nenumatytais atvejais.

42 Pagaliau Komisija mano, kad siūlomą aiškinimą pagrindžia reglamento parengiamieji darbai bei jo priėmimo procedūra ir jis atitinka Bendrijos bei tarptautinės teisės aktus dėl pramoninės nuosavybės teisių.

Teisingumo Teismo atsakymas

43 Kaip matyti iš reglamento 14 straipsnio 1 dalies, teisė į Bendrijos dizainą priklauso dizaineriui arba jo teisių perėmėjui.

44 Tačiau iš minėto straipsnio 3 dalies matyti, kad jeigu dizainą sukūrė darbuotojas, kuris vykdė savo funkcijas arba darbdavio nurodymus, teisė į Bendrijos dizainą priklauso

darbdaviui, išskyrus atvejus, kai yra kitoks susitarimas arba jeigu taikomuose nacionalinės teisės aktuose nustatyta kitaip.

45 Todėl reikia atmesti FEIA ir Jungtinės Karalystės vyriausybės argumentus, kad, be kita ko, minėtoje dalyje vartojamas sąvokas „darbdavys“ ir „darbuotojas“ reikia aiškinti plačiai, siekiant jas taikyti ir pagal užsakymą sukurto dizaino atveju.

46 Šiuo atžvilgiu reikia pastebėti, kad šioje dalyje Bendrijos teisės aktų leidėjas įtvirtino specialią Bendrijos dizaino, sukurto esant darbo santykiams, sistemą.

47 Tai konkrečiai matyti iš aplinkybės, kad rengdamas minėtos dalies tekstą Bendrijos dizaino, sukurto esant darbo santykiams, savininkui apibūdinti jis pasirinko „darbdavio“, o ne akivaizdžiai platesnę „komitento“ sąvoką.

48 Be to, iš reglamento 14 straipsnio 3 dalies matyti, kad „darbdavys“ tampa Bendrijos dizaino savininku, kai „darbuotojas“ sukuria tokį dizainą vykdydamas savo funkcijas arba darbdavio nurodymus.

49 Kalbant apie sąvoką „darbuotojas“, taip pat reikia konstatuoti, kad, kiek tai susiję su dizainą kuriančiu asmeniu, Bendrijos teisės aktų leidėjas nepasirinko minėtoje

nuostatoje įtvirtinti akivaizdžiai platesnės „komisionieriaus“ sąvokos. Todėl sąvoka „darbuotojas“ apima asmenis, kurie, kurdami Bendrijos dizainą esant darbo santykiams, yra pavaldūs „darbdaviui“.

50 Kalbant apie minėtos dalies nuostatą „jeigu yra kitoks susitarimas arba jeigu taikomuose nacionalinės teisės aktuose nustatyta kitaip“, reikia pastebėti, kad ja darbo sutarties šalims darbo sutartyje suteikiama galimybė numatyti, o valstybėms narėms savo nacionalinės teisės aktuose – nustatyti, kad „darbutojas“ yra Bendrijos dizaino savininkas, jeigu tiek vienu, tiek kitu atveju šis dizainas sukurtas esant darbo santykiams.

51 Iš to matyti, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas norėjo apibrėžti reglamento 14 straipsnio 3 dalyje numatytą specialią sistemą, darydamas nuorodą į konkrečią sutartinių santykių, būtent darbo santykių, rūšį, dėl to minėta dalis negali būti taikoma esant kitiems sutartiniams santykiams, kaip antai sutartiniai santykiai dėl pagal užsakymą sukuriamo Bendrijos dizaino.

52 Šį aiškinimą taip pat pagrindžia reglamento parengiamieji darbai.

53 Šiuo atžvilgiu Komisija tvirtina, kad pateiktoje Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendrijos dizaino pasiūlymo motyvų santraukoje (1993 m. gruodžio 3 d. KOM (93) 324, galutinis) nurodyta, kad darbdavys yra Bendrijos dizaino savininkas, jeigu šį dizainą sukūrė darbuotojas, vykdydamas pagal darbo sutartį jam tenkančias funkcijas.

54 Be to, kaip teigia Komisija ir kaip matyti iš generalinio advokato išvados 27–32 punktų, nors iš tiesų Komisijos siūlytame pirmajame reglamento projekte, be nuostatos dėl nuosavybės teisių į darbuotojo sukurtą Bendrijos dizainą, taip pat buvo aiški nuostata dėl nuosavybės teisių į pagal užsakymą sukurtą Bendrijos dizainą, reglamente šios nuostatos neliko.

55 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad reglamento 14 straipsnio 3 dalis netaikoma pagal užsakymą sukurtam Bendrijos dizainui.

Dėl trečiojo klausimo a punkto, susijusio su reglamento 14 straipsnio 1 dalies išaiškinimu

56 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar reglamento 14 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad teisė į Bendrijos dizainą priklauso dizaineriui, nebent jis pagal sutartį būtų ją perdavęs savo teisių perėmėjui.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

57 FEIA mano, kad visą 14 straipsnį reikia aiškinti atsižvelgiant į reglamentu siekiamus tikslus ir į teisės aktų leidėjo norą šią sritį minimaliai reglamentuoti teisės aktais. Konkrečiai FEIA remiasi, pirma, reglamento 27, 88 ir 96 straipsniais, kuriuose daroma nuoroda į nacionalinės teisės aktus ir leidžiama šiuose teisės aktuose numatyti didesnę dizaino apsaugą negu nustatyta reglamente, ir, antra, reglamento 6, 8 ir 9 konstatuo-

jamosiomis dalimis, kuriose nurodomi reikalavimai, susiję su subsidiarumo ir proporcingumo principų laikymusi, ir nustatomas tikslas suderinti esmines reglamento nuostatas su atitinkamomis Direktyvos 98/11 nuostatomis.

58 Be to, FEIA siūlo aiškinti reglamento 14 straipsnio 1 dalyje minimą „teisių perėmėjo“ sąvoką taip, kad ji apima įvairius įmanomus teisės į dizainą įgijimo būdus, numatytus valstybių narių teisės aktuose, įskaitant būdą, numatytą LPJDI, kai teisė perduodama sukurti dizainą užsakiusiam asmeniui.

59 Komisijos ir *Acierta* bei *Cul de Sac* nuomone, reglamento 14 straipsnio 1 dalyje numatyta bendra nuostata, pagal kurią teisė į dizainą suteikiama dizaineriui. Vienintelė šios taisyklės išimtis įtvirtinta šio straipsnio 3 dalyje ir yra susijusi su atveju, kai dizainą sukuria pavaldumu grindžiamus darbo santykius turintis darbuotojas. Todėl, kiek tai susiję su nustatymu, kas yra Bendrijos dizaino savininkas, reglamente nėra jokios spragos.

60 *Acierta* ir *Cul de Sac* nurodo, kad teisių perėmėjui teisė į Bendrijos dizainą gali būti perduota pagal sutartį.

61 Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad reglamento 14 straipsnio 1 dalyje nenurodoma, kas yra pagal užsakymą sukurto dizaino savininkas. Todėl ji mano, kad remdamosi reglamento 31 konstatuojamąja dalimi ir 88 straipsnio 2 dalimi valstybės narės gali taikyti savo nacionalinės teisės aktus dėl neregistruoto dizaino.

Teisingumo Teismo atsakymas

62 Visų pirma reikia priminti, kad šioje byloje Teisingumo Teismas turi tik išnagrinėti atvejį, kuris, pirma, yra susijęs su pagal užsakymą sukurtu neregistruotu Bendrijos dizainu, ir kai, antra, pagal LPJDI toks dizainas neprilyginamas esant darbo santykiuose sukurtam dizainui.

63 Ir iš vienodo Bendrijos teisės taikymo, ir iš lygybės principo reikalavimų matyti, kad Bendrijos teisės nuostatoje, kurioje, norint nustatyti jos prasmę bei apimtį, nedaroma aiški nuoroda į valstybių narių teisę, įtvirtintos sąvokos visoje Bendrijoje paprastai turi būti aiškinamos autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą (be kita ko, žr. 1984 m. sausio 18 d. Sprendimo *Ekro*, C-327/82, Rink. p. 107, 11 punktą; 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Linster*, C-287/98, Rink. p. I-6917, 43 punktą ir 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Nokia*, C-316/05, Rink. p. I-12083, 21 punktą).

64 Taip yra kalbant apie reglamento 14 straipsnyje vartojamas sąvokas „dizaineris“ ir „teisių perėmėjas“.

65 Jeigu minėtos sąvokos turėtų būti skirtingai aiškinamos įvairiose valstybėse narėse, esant toms pačioms aplinkybėms teisė į dizainą vienose valstybėse galėtų priklausyti dizaineriui, o kitose – jo teisių perėmėjui. Tokiu atveju šiam Bendrijos dizainui užtikrinama apsauga nebūtų vienoda visoje Bendrijos teritorijoje (pagal analogiją žr. minėto sprendimo *Nokia* 27 punktą).

66 Todėl būtina, kad Bendrijos teisės sistemoje minėtos sąvokos būtų aiškinamos vienodai.

67 Šį aiškinimą pagrindžia ir reglamento 1 konstatuojamoji dalis, pagal kurią „bendra sistema, pagal kurią <…> įgyjamos teisės į Bendrijos dizainą, (grindžiama) <…> visoje Bendrijos teritorijoje (galiojančia) vienoda apsauga <…>“.

68 Be to, iš reglamento 1 straipsnio 3 dalies matyti, kad minėto dizaino negalima perduoti kitaip, kaip tik visoje Bendrijoje, nebent šiame reglamente būtų numatyta kitaip.

69 Konkrečiau kalbant apie dizainerio perduodamą teisę į Bendrijos dizainą teisių perėmėjui reglamento 14 straipsnio 1 dalies prasme, reikia konstatuoti, kaip iš esmės pabrėžia FEIA ir *Cul de sac* bei *Acierta*, kad tokio perdavimo galimybė netiesiogiai numatyta minėto straipsnio tekste.

70 Be to, tokį aiškinimą akivaizdžiai pagrindžia ir sąvoka „teisių perėmėjas“ kai kuriomis, būtent vokiečių, švedų, lenkų, slovėnų ir anglų, kalbomis, kur atitinkamai nurodyta „Rechtsnachfolger“, „den till vilken rätten har övergått“, „następcy prawnemu“, „pravni naslednik“ ir „successor in title“.

71 Toks perdavimas apima ir perdavimą pagal sutartį.

72 Kaip išvados 46–50 punktuose pabrėžia generalinis advokatas, iš reglamento parengiamųjų darbų matyti, kad dizaineris gali perduoti teisę į Bendrijos dizainą teisių perėmėjui pagal sutartį.

73 Šį aiškinimą pagrindžia reglamento 8 ir 15 konstatuojamosios dalys, kuriose pabrėžiama būtinybė, kad Bendrijos dizaino apsauga atitiktų visų Bendrijos pramonės šakų poreikius.

74 Be to, siekiant apsaugoti būtent neregistruotą Bendrijos dizainą, yra svarbu, remiantis reglamento 21 konstatuojamąja dalimi ir 19 straipsnio 2 dalimi, nustatyti pareigą nepažeisti teisės drausti šį dizainą kopijuoti.

75 Iš reglamento 16 ir 25 konstatuojamųjų dalių matyti, kad, be šio reglamento 7 konstatuojamojoje dalyje nurodytų pavienių dizainerių, neregistruotus Bendrijos dizainus taip pat gali sukurti kai kurios Bendrijos pramonės šakos.

76 Kaip iš esmės nurodė Jungtinės Karalystės vyriausybė, tokiomis aplinkybėmis negalima atmesti, kad teisių perėmėjas yra už dizainerį finansiškai stipresnė šalis, kuri turi daugiau priemonių pradėti teisminį procesą, kad būtų užkirstas kelias minėto dizaino kopijavimui.

77 Iš to išplaukia, kad, kaip numatyta reglamento 8 ir 15 konstatuojamosiose dalyse, pritaikius Bendrijos dizaino apsaugą prie Bendrijos pramonės šakų poreikių, pagal sutartį perduodant teisę į Bendrijos dizainą, gali būti prisidedama prie pagrindinio tikslo užtikrinti veiksmingą Bendrijos dizaino suteikiamų teisių įgyvendinimą visoje Bendrijos teritorijoje, kaip matyti iš reglamento 29 konstatuojamosios dalies.

78 Apskritai, remiantis reglamento 7 konstatuojamąja dalimi, sustiprinta pramoninio dizaino apsauga ne tik padeda pavieniams dizaineriams prisidėti prie Bendrijos didelės pažangos šioje srityje, bet ir skatina naujoviškumą ir naujų gaminių kūrimą bei investicijas į jų gamybą.

79 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad galimybė pagal sutartį perduoti dizainerio teisę į Bendrijos dizainą jo teisių perėmėjui reglamento 14 straipsnio 1 dalies prasme atitinka ir minėto straipsnio tekstą, ir minėtu reglamentu siekiamus tikslus.

80 Tačiau būtent nacionalinis teismas turi išnagrinėti tokios sutarties turinį ir šiuo atžvilgiu nustatyti, ar teisę į neregistruotą Bendrijos dizainą dizaineris iš tikrųjų perdavė savo teisių perėmėjui.

81 Akivaizdu, kad pagal padarytas išvadas minėtą analizę atliekančiam nacionaliniam teismui nedraudžiama taikyti sutartis reglamentuojančių teisės aktų tam, kad jis nustatytų, kas pagal reglamento 14 straipsnio 1 dalį turi teisę į neregistruotą Bendrijos dizainą.

82 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiojo klausimo a punktą reikia atsakyti, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, minėto reglamento 14 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad teisė į Bendrijos dizainą priklauso dizaineriui, nebent jis pagal sutartį būtų ją perdavęs savo teisių perėmėjui.

Dėl trečiojo klausimo b punkto ir ketvirtojo bei penktojo klausimų

83 Atsižvelgiant į trečiojo klausimo a punkto atsakymą, nereikia atsakyti į trečiojo klausimo b punktą ir į ketvirtąjį bei penktąjį klausimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

84 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino 14 straipsnio 3 dalis netaikoma pagal užsakymą sukurtam Bendrijos dizainui.

2. Tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Reglamento Nr. 6/2002 14 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad teisė į Bendrijos dizainą priklauso dizaineriui, nebent jis pagal sutartį būtų ją perdavęs savo teisių perėmėjui.

Parašai.